

Előszó a sorozathoz

Jelen kötet a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Filozófia Tanszékének új sorozatát kezdi meg. Sorozatunk címe, „*Amici Sapientiae*” egyszerre utal Főiskolánknak, s magának a Bölcsességnek barátaira: olyan filozófus és teológus kollégákra, akik szakmai kapcsolatban állnak intézményünkkel, s akiket a gondolkodás szabadsága és az értelem fölfedezése iránti elkötelezettség egyesít velünk.

Főiskolánk, nevéhez híven, ápolni kívánja a *keresztény bölcsesség* hagyományát, egyszersmind a bölcsesség keresztény hagyományában kíván élni, azaz minden emberi értékre nyitottan, tanulásra készen, befogadva a jót, a szépet, az igazat, a bölcsesség egyetemes kincseit. Természetesen felsőfokú tanulmányaink, tudományos munkánk nem önmaguktól tesznek jobbá, igazabbá, bölcsébbé bennünket. A szellem világa ugyanis a szabadság világa, s e szabadságunk mindig a személyes válaszunk felelősségét is jelenti.

E felelős szabadságunkból, a szabadság felelősségéből kiindulva képes Intézményünk, egy szerzetesi hittudományi főiskola szellemi és lelki értelemben *befogadó* helyévé lenni. Ezért *katolikus* helyként egyszerre hivatásunk a legtágabb értelemben vett *egyetemes* keresztény hagyomány eleven öröjeként és továbbadójaként föllépni; valamint ugyane hagyományhoz hűségesen kell *bölcs párbeszédet* folytatnunk a valósággal.

E befogadó, baráti párbeszédnek helye lenni, s lassan párbeszéddé válni, azaz nyitottan fogadni mindenfajta emberi értéket és bölcsességet – kiváltképpen időszerű, szemlélődő, szerzetesi föladatnak tűnik föl korunkban. Ehhez kíván hozzájárulni a maga szerény eszközeivel sorozatunk.

Első kötetünk sajátos kísérlet a hazai kortárs katolikus gondolkodás összefogására. Ötlete az oktatás, a bölcsesség továbbadásának itthoni igényéből vagy inkább ínségéből nőtt ki, mégsem egyszerűen tankönyvet tart kezében a tisztelt olvasó.

Az európai kultúránk kettős gyökerét képező zsidó-keresztény eredetű hit és a görög eredetű racionalitás, elköteleződés és kritikai szellem, befogadás és önállóság egymással sok szállal összefonódó,

ugyanakkor feszültségektől sem mentes kapcsolatát több fogalom-párral írhatjuk körül. E körülmény jelzi vizsgálatuk sokféle lehetséges szempontját. Kötetünkben hit és ész tárgykörét hazai kortárs teológusok és filozófusok járják körül: elsősorban a Pázmány Péter Katolikus Egyetem és a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola munkatársai saját tudományos fölkészültségüknek megfelelően nyújtanak olvasónknak történeti és rendszeres áttekintést hit és ész kapcsolatáról az európai keresztény kultúrában.

Tudomásunk szerint hasonló célkitűzésű tanulmánygyűjtemény magyar nyelven nem létezik. Ezért is fontos, hogy a következő oldalak írásai egyszerre szólnak a tudományos közönséghez, tanárokhöz és hallgatókhoz, ugyanakkor a művelt olvasó érdeklődésére is igényt tartanak. Kötetünk tehát egyszerre kíván szakszerű, a felsőoktatásban használható tankönyv és minden felelősen és igényesen gondolkodó emberhez szóló lenni.

Tóth Beáta nyitótanulmánya – egy nemzetközi tudományos eszszéverseny díjnyertes írása – egész tárgyunk elméleti bevezetőjéül szolgál. Az ezt követő fejezetek (*Bibliai gondolkodás, Keresztény középkor, Modernitás, A Fölvilágosodáson túl, Kortárs teológiai és bölcséleti áttekintés*) címei magukért beszélnek: az itt található írások történeti sorrendben vizsgálják tárgyunkat, kezdve a Szentíráson, folytatva a középkorral és újkorral, majd túllépve a Fölvilágosodáson s kitekintve a kortárs teológiára és bölcseletre.

Szabó Xavér OFM tanulmánya az Ószövetségből, Kocsis Imréné az Újszövetségből merít. Bakos Gergely OSB és Szeiler Zsolt a középkor talán két legfontosabb nyugati keresztény gondolkodóját, Canterburyi Szent Anzelmet, illetve Aquinói Szent Tamást vizsgálja. Schmal Dániel szociológiai érzékenységgű írása nagyobb ívű áttekintést ad a XVII. századi Franciaország vallásos életéről és gondolkodásáról. Hankovszky Tamás a Fölvilágosodást lezáró, megkerülhetetlen nagy német gondolkodóról, Kantról; Szombath Attila pedig a nagyhatású német idealistáról, a teológiai szempontból is nagyon fontos Hegelről ír. Czakó István és Hegyi Márton írásai a Fölvilágosodáson és Hegelen túlra vezetnek el bennünket Kierkegaard és Heidegger segítségével. Végül a kötetünket záró két tanulmányban egy hittudós, Puskás Attila, és egy filozófus, Mezei Balázs, ad összegző áttekintést.

Szerkesztőként meg vagyunk győződve kötetünk írásainak értékéről. Ezzel szemben csak sajnálhatjuk hiányosságait, melyek jobbra a körülményeken múltak. A keresztény patrisztika nagy korszaka

ily módon teljesen kimarad, egy Szent Ágostont áttekintő írásra nagy szükség volna. Hasonlóképpen erősítené kötetünket egy alapos tanulmány a modernitás atyjaként emlegetett René Descartes-ról. Reméljük, e hiányokat egy későbbi kiadásban pótolhatjuk. Ugyanakkor minden válogatásnak természetesen határt kell szabni, s úgy gondoljuk, a létrejött írásgyűjtemény jelen alakjában is értelmes egészet képvisel.

Tolle, lege – vedd és olvasd! – a Bölcsesség barátai ezen ágostoni biztatással nyújtják át kötetünket a Kedves Olvasónak!

A kötet szerkesztői:

Szeiler Zsolt, Bakos Gergely OSB és Sárkány Péter